



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΔΙΠΑ)
ΤΜΗΜΑ Β'**

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αλεξάνδρας 11
Τ.Κ.: 114 73
Πληροφορίες: Κ. Γιαβής
Τηλέφωνο: 210.6417802
Fax: 210.6430625

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2015

Α.Π. οικ. 145738

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

**Θέμα : Έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του
Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοποννήσου
2014-2020**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ,
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ και
Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν. 4014/2011 (Α' 209) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, τη ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Το ισχύον εθνικό και ενωσιακό κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο για το περιβάλλον και ιδίως τις διατάξεις που αφορούν σε μέτρα, όρους, περιορισμούς και υποχρεώσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, όπως επιτρεπόμενα όρια εκπομπής στερεών, υγρών και αέριων ρύπων και θορύβου, προστασία των δασών, διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, προστασία της βιοποικιλότητας, διαχείριση των υδάτων κ.ά..
3. Την κοινή υπουργική απόφαση (κ.υ.α.) με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.06 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και

προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (Β' 1225).

4. Τα Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια.
5. Το με α.π. 2933/13.6.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Πελοποννήσου, με το οποίο υποβλήθηκε η ΣΜΠΕ του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Πελοποννήσου 2014-2020 (α.π. ΕΥΠΕ 173287/17.6.2014).
6. Το με α.π. 3631/17.7.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Πελοποννήσου, με το οποίο υποβλήθηκαν επιπλέον αντίγραφα της ΣΜΠΕ (α.π. ΕΥΠΕ 173927/17.7.2014).
7. Το με α.π. οικ.173933/17.7.2014 έγγραφο της ΕΥΠΕ, με το οποίο διαβιβάστηκε αντίγραφο της ΣΜΠΕ προς:
 - το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου, προκειμένου αφενός να διατυπώσει τη γνώμη του και τυχόν παρατηρήσεις επί του περιεχομένου του φακέλου της ΣΜΠΕ και αφετέρου να θέτει, όποτε του ζητείται, στη διάθεση του κοινού τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου της ΣΜΠΕ,
 - την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Πελοποννήσου, προκειμένου να δημοσιοποιήσει τον φάκελο της ΣΜΠΕ προς το κοινό και να του δώσει τη δυνατότητα διατύπωσης απόψεων.
 - τις Διευθύνσεις Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, καθώς και τον Γενικό Γραμματέα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τον Γενικό Γραμματέα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, τον Ειδικό Γραμματέα Δασών και τον Ειδικό Γραμματέα Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,
 - τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Έργων και τον Γενικό Γραμματέα Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων,
 - τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
 - την Γενική Γραμματέα Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
 - τον Γενικό Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου.
 - την Γενική Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών,

- τον Γενικό Γραμματέα και τον Γενικό Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών.
8. Το με α.π. 3119/24.6.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Πελοποννήσου, με το οποίο διαβιβάσθηκαν στην ΕΥΠΕ παρατηρήσεις φορέων (α.π. ΕΥΠΕ 173569/3.7.2014).
 9. Το με α.π. 8220/194/14/1.9.2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου (α.π. ΕΥΠΕ 174615/1.9.2014, 174126/28.7.2014).
 10. Το με α.π. Δ6/985/2.9.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Δ6 του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων (α.π. ΕΥΠΕ 174791/10.9.2014).
 11. Το με α.π. 1950/110367/4.9.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων με (α.π. ΕΥΠΕ 174787/10.9.2014).
 12. Το με α.π. 146374/4.11.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΔΙΠΑ 175920/5.11.2014).
 13. Το με α.π. 164792/27.10.14 έγγραφο της Δ/νσης ΕΑΡΘ/ΥΠΕΚΑ (α.π. ΔΙΠΑ 176219/17.11.14)

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

την έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020, με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση, έγκριση και υλοποίηση του προγράμματος, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος

A.I. Περιοχή

Η περιοχή εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και η περιοχή μελέτης της ΣΜΠΕ, είναι η Περιφέρεια Πελοποννήσου.

A.II. Στοχοθεσία

Η στρατηγική επιδίωξη (αναπτυξιακό όραμα) της Περιφέρειας Πελοποννήσου για το 2020 διατυπώνεται ως η «ανάδειξη της Πελοποννήσου σε πρότυπο αειφόρου ανάπτυξης και

κοινωνικής συνοχής στην Ελλάδα και στην Ευρώπη με τη μεγιστοποίηση της αξιοποίησης του ανθρώπινου και τεχνολογικού κεφαλαίου».

Οι γενικοί στόχοι τους οποίους επιδιώκει το πρόγραμμα είναι οι εξής:

- Διεύρυνση και η αναβάθμιση των ερευνητικών υποδομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου, καθώς και η λειτουργία ερευνητικών δικτύων με κατεύθυνση της προαγωγής της έρευνας και της καινοτομίας, σύμφωνα με τις ανάγκες του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της Περιφέρειας, με την προώθηση και την αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
- Ανάσχεση της συρρίκνωσης της παραγωγικής / επιχειρηματικής δραστηριότητας και ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, με παράλληλη προσέλκυση επιχειρηματικών επενδύσεων, για διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης, με αιχμή την καινοτομία.
- Ανάπτυξη, αξιοποίηση και αύξηση της συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού στην αγορά εργασίας, ενεργός ένταξη και κοινωνική ενσωμάτωση κοινωνικά και οικονομικά ευπαθών ομάδων.
- Συμπλήρωση – ολοκλήρωση διατηρήσιμων υποδομών, για την ανάπτυξη και την απασχόληση.
- Προστασία του περιβάλλοντος και των πόρων και μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον και με επάρκεια πόρων για ανάπτυξη, απασχόληση και αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
- Ενδυνάμωση της χωρικής συνοχής και της ανάπτυξης, για άρση των ενδοπεριφερειακών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων.

A.III. Διάρθρωση

Το ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 διαρθρώνεται στους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) και Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

ΑΠ1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και της Εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας

ΕΣ1: Αναβάθμιση και διεύρυνση του ισχνού ερευνητικού ιστού της Περιφέρειας

ΕΣ2: Αύξηση των επιχειρηματικών δαπανών για τεχνολογική και μη τεχνολογική καινοτομία

- ΕΣ3: Διεύρυνση της ανάπτυξης και χρήσης ΤΠΕ συμπεριλαμβανομένου και του ηλεκτρονικού εμπορίου, από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας
- ΕΣ4: Αύξηση της δυνατότητας βασικών τμημάτων δημόσιου τομέα για υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στους πολίτες και τις επιχειρήσεις
- ΕΣ5: Αύξηση της εκμετάλλευσης προϊόντων έρευνας και τεχνολογίας και καινοτομιών από υφιστάμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), για βελτίωση της παραγωγικής τους δραστηριότητας ή/και για την ανάπτυξη νέων προϊόντων
- ΕΣ6: Ίδρυση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, σύμφωνα με τη στρατηγική RIS 3
- ΕΣ7: Αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων της Περιφέρειας με νέα προϊόντα και υπηρεσίες καθώς και αύξηση των πωλήσεων νέων καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών
- ΕΣ8: Αύξηση της παραγωγής εξαγωγίμων προϊόντων.
- ΑΠ2: Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση
- ΕΣ9: Επέκταση και βελτίωση των υποδομών υγείας και πρόνοιας και εξασφάλιση συνθηκών πρόσβασης κυρίως στις κοινωνικά και οικονομικά ευπαθείς ομάδες.
- ΕΣ10: Βελτίωση του κοινωνικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής σε επιλεγμένα αστικά κέντρα της Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- ΕΣ11: Αύξηση κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- ΕΣ12: Βελτίωση των προοπτικών αναζωογόνησης και ανάπτυξης περιοχών της Περιφέρειας με προβλήματα στον επιχειρηματικό και κοινωνικό ιστό τους.
- ΕΣ13: Αύξηση της ελκυστικότητας και της προσβασιμότητας του μαθητικού πληθυσμού στις σχολικές και προσχολικές μονάδες
- ΕΣ14: Διεύρυνση του επιχειρηματικού ιστού και της απασχόλησης με καινοτομικές δραστηριότητες
- ΕΣ15: Βελτίωση των λειτουργιών των ΜΜΕ, με διατήρηση των θέσεων απασχόλησης
- ΕΣ16: Αύξηση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας και στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας

- ΕΣ17: Ενίσχυση της συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, ατόμων που έχουν την ευθύνη της φροντίδας παιδιών σε νοικοκυριά που απειλούνται από φτώχεια ή/ και κοινωνικό αποκλεισμό
- ΕΣ18: Βελτίωση της απασχολησιμότητας και της ποιότητας ζωής ατόμων που ανήκουν σε περιθωριοποιημένες ομάδες /κοινότητες
- ΕΣ19: Ενδυνάμωση/βελτίωση της θέσης στην αγορά εργασίας ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες
- ΕΣ20: Διεύρυνση και βελτίωση της παροχής υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης σε ειδικές πληθυσμιακές ομάδες
- ΕΣ21: Αύξηση της απασχόλησης κοινωνικά ευπαθών ομάδων, τόσο με την έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, όσο και με κάλυψη θέσεων απασχόλησης σε κοινωνικές επιχειρήσεις
- ΕΣ22: Βελτίωση της ποιότητας ζωής και της απασχολησιμότητας ευπαθών ομάδων σε περιοχές χαμηλής ανάπτυξης
- ΕΣ23: Βελτίωση της ικανότητας των τοπικών κοινοτήτων για σχεδιασμό και εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων/δράσεων κοινωνικής ένταξης/ενσωμάτωσης και απασχόλησης
- ΑΠ3: Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
- ΕΣ24: Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στα δημόσια κτήρια και στις παλαιές ενεργοβόρες κατοικίες
- ΕΣ25: Βελτίωση και διεύρυνση της προστασίας του πληθυσμού της Περιφέρειας και της περιουσίας του από φυσικές καταστροφές
- ΕΣ26: Συμβολή στην ολοκληρωμένη διαχείριση αστικών και ειδικών αποβλήτων (απορριμμάτων) και προστασία των οικολογικά ευαίσθητων και των τουριστικών περιοχών από τα λύματα
- ΕΣ27: Βελτίωση της διαχείρισης πόσιμου ύδατος
- ΕΣ28: Βελτίωση του βαθμού προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, για αύξηση της επισκεψιμότητας και προστασία και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς ως πόλου έλξης επισκεπτών
- ΕΣ29: Αύξηση της λειτουργικότητας των αστικών κέντρων και βελτίωση του βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος

ΑΠ4: Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

ΕΣ30: Βελτίωση της σύνδεσης τουριστικών, πολιτιστικών και παραγωγικών περιοχών της Περιφέρειας με το κύριο οδικό δίκτυο και τους διευρωπαϊκούς άξονες και μείωση της επικινδυνότητας και αύξηση της ασφαλούς χρήσης των εθνικών επαρχιακών οδικών δικτύων

ΕΣ31: Αύξηση της περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας

ΑΠ5: Τεχνική Βοήθεια

ΕΣ33: Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΕΠ, ενίσχυση της διαχειριστικής επάρκειας των δικαιούχων του ΠΕΠ και επίλυση καταγγελιών και ελέγχου

Β. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο σχέδιο από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Β.Ι. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο σχέδιο από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η γενική ευθυγράμμιση του προγράμματος με τους στόχους της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020», καθώς και ο ικανοποιητικός τρόπος με τον οποίο το πλέγμα περιβαλλοντικών στόχων, προτεραιοτήτων και στρατηγικών εθνικού και ενωσιακού επιπέδου λήφθηκε υπόψη κατά την προετοιμασία του προγράμματος, καθιστούν επαρκή την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου 2014-2020. Επομένως, δεν απαιτούνται διαφοροποιήσεις του προγράμματος προς το σκοπό αυτό.

Β.ΙΙ. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση και η υλοποίηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος

Πελοποννήσου 2014-2020 θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

1. Η μέριμνα για το περιβάλλον θα πρέπει να αποτελεί βασική συνιστώσα στην εξειδίκευση και εφαρμογή του ΠΕΠ ισόρροπα με τις αναπτυξιακές και κοινωνικές επιδιώξεις. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του προγράμματος, θα πρέπει να ενσωματωθούν:
 - 1.1. Κριτήρια επιλογής προτάσεων, οι οποίες κατά το δυνατό προωθούν την βελτίωση του περιβάλλοντος ή/και διασφαλίζουν την προστασία του.
 - 1.2. Μέθοδοι για την αποφυγή συσσωρευτικών αρνητικών επιπτώσεων σε περιοχές αυξημένης πυκνότητας παρεμβάσεων.
 - 1.3. Κατάλληλη ενημέρωση, τόσο στο επίπεδο προκηρύξεων και προσκλήσεων, όσο και στο μετά την ένταξη επίπεδο όπου απαιτείται, ώστε οι ενισχυόμενες δράσεις να ενσωματώνουν όλα τα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για την περιβαλλοντική τους συμβατότητα.
2. Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ, να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
 - 2.1. Η διαδικασία επιλογής προτάσεων για ένταξη στο ΠΕΠ που αφορούν σε έργα εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000, θα πρέπει να ενσωματώσει κριτήρια προστασίας της βιοποικιλότητας και ανταπόκρισης στους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, καθώς και έλεγχο συμβατότητας με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων σχεδίων διαχείρισης, όπου υφίστανται.
 - 2.2. Η αξιολόγηση των προτάσεων θα πρέπει να συμπεριλάβει κριτήριο σχετικά με τη συμβατότητα των έργων που θα ενισχυθούν με την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα (φ.ε.κ. Β' 2383/8.9.2014).
 - 2.3. Οι επεμβάσεις στα δασικά οικοσυστήματα θα πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο και να συνδυάζονται κατά περίπτωση με παρεμβάσεις αποκατάστασης, τόνωσης της ευρωστίας των δασών ή επαύξησης των υπηρεσιών οικοσυστήματος που αυτά προσφέρουν.
Ειδικότερα στα περιαστικά δάση, η παραπάνω κατεύθυνση θα πρέπει να επιδιώκεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό.

3. Για την προστασία των εδαφών και την αποφυγή απώλειας, ρύπανσης ή υποβάθμισής τους, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
 - 3.1. Ενθάρρυνση προτάσεων για χωροθέτηση των έργων που ενισχύονται από το ΠΕΠ κατά προτεραιότητα σε ειδικά θεσμοθετημένες περιοχές, έναντι εκείνων που περιλαμβάνουν κατάληψη φυσικών εκτάσεων ή παραγωγικών εδαφών.
 - 3.2. Ελαχιστοποίηση αλλοιώσεων στο εδαφικό ανάγλυφο, ιδίως μέσω μέριμνας για την όσο το δυνατόν μικρότερη επίδραση στη μορφολογία του εδάφους από τις χαράξεις των γραμμικών έργων.
 - 3.3. Αποφυγή περιστατικών ατυχηματικής ρύπανσης, με ενσωμάτωση σχεδίων περιορισμού και αντιμετώπισης σχετικών περιστατικών, όπου χρειάζεται.
4. Για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων και την εξοικονόμηση νερού, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ και όπου υπάρχει σχετική συνάφεια με τους στόχους του προγράμματος να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
 - 4.1. Ενθάρρυνση προτάσεων που περιλαμβάνουν πρακτικές μείωσης κατανάλωσης νερού που προέρχεται από πρωτογενείς υδατικούς πόρους ή/και μείωσης των υγρών αποβλήτων.
 - 4.2. Αξιολόγηση των προς ένταξη προτάσεων θα πρέπει να συμπεριλάβει κριτήριο σχετικά με τη συμβατότητα των έργων με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος.
 - 4.3. Ενθάρρυνση προτάσεων που συνεισφέρουν στην εφαρμογή των μέτρων (βασικών και συμπληρωματικών) τα οποία προβλέπονται στο παραπάνω Σχέδιο Διαχείρισης.
5. Για τη μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
 - 5.1. Κατά την ένταξη των έργων στους ΑΠ3 και ΑΠ4, να ενθαρρύνονται όσα συνεισφέρουν στον περιορισμό εκπομπής αερίων ρύπων ή/και στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και όσα ενσωματώνουν προβλέψεις ορθής ενεργειακής διαχείρισης και εξοικονόμησης ενέργειας.

- 5.2. Τα σχέδια κινητικότητας του ΑΠ4, θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τις αρχές βιώσιμης κινητικότητας, ενσωματώνοντας μέριμνα για την ελαχιστοποίηση των ατμοσφαιρικών εκπομπών, ενθάρρυνση τρόπων μετακίνησης που διακρίνονται από φιλικότητα προς το περιβάλλον και ενίσχυση της χρήσης μέσων συλλογικής αντί ατομικής μετακίνησης.
- 5.3. Κατά την ένταξη των έργων στον ΕΣ24, θα πρέπει να ενθαρρύνονται όσα ενσωματώνουν επιλογές πράσινης κτιριοδομίας.
6. Για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα πρέπει:
- 6.1. Να διασφαλίζεται εκ των προτέρων ότι τα έργα του προγράμματος δεν θα ενέχουν κινδύνους για την υποβάθμιση θέσεων και ευρημάτων πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, ενώ οι υποδομές μεταφορών να επιδιώκουν, όπου είναι δυνατόν, την ενσωμάτωση τρόπων προβολής και ανάδειξης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής τους.
- 6.2. Μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ, θα πρέπει να ενθαρρύνονται δράσεις για τις ΤΠΕ και τις ΜΜΕ (ιδίως του τουριστικού τομέα) που ενσωματώνουν δυνατότητες ανάδειξης και προβολής μνημείων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και των ευρύτερων περιοχών τους.
7. Για την πληρέστερη ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στα έργα και δραστηριότητες του ΠΕΠ, θα πρέπει να προβλεφθεί δράση χρηματοδοτικής ενίσχυσης των Υπηρεσιών που ασκούν αρμοδιότητες περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε αποκεντρωμένο και περιφερειακό επίπεδο.
8. Η εφαρμογή των προτάσεων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διατυπώνονται στη ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος

1. Η παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΠΕΠ πραγματοποιείται με ευθύνη της Αρχής Σχεδιασμού και με τη συνεργασία και υποστήριξη κάθε φορέα ή Υπηρεσίας με αρμοδιότητα παρακολούθησης περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων, προκειμένου μεταξύ άλλων, να εντοπισθούν εγκαίρως απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις και να ληφθούν τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα.

2. Η περιβαλλοντική παρακολούθηση θα πρέπει να βασίζεται σε δείκτες, οι μεταβολές των οποίων απεικονίζουν αντιπροσωπευτικά μεταβολές σε έναν ή περισσότερους κάθε φορά τομείς του περιβάλλοντος. Οι δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης του ΠΕΠ επιλέγονται κατά προτεραιότητα από:
 - τους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προγράμματος,
 - τους περιβαλλοντικούς δείκτες που θα υιοθετηθούν σε κεντρικό επίπεδο, για την ενιαία περιβαλλοντική παρακολούθηση όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων της 5^{ης} περιόδου,
 - τους δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης που προτείνονται στη ΣΜΠΕ.

Εφόσον εξαντληθούν οι δυνατότητες άντλησης κατάλληλων δεικτών από τα παραπάνω σύνολα, μπορούν να υιοθετούνται εφόσον είναι απαραίτητο, ειδικοί δείκτες για την παρακολούθηση σημαντικών επιπτώσεων ή περιβαλλοντικών παραμέτρων.
3. Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων περιβαλλοντικής παρακολούθησης και ο υπολογισμός των τιμών για τους περιβαλλοντικούς δείκτες θα πραγματοποιείται με εκθέσεις περιβαλλοντικής παρακολούθησης που θα καταρτίζονται ανά δύο έτη. Στην έκθεση αυτή θα πραγματοποιείται αξιολόγηση των παρατηρούμενων μεταβολών, καθώς και προτάσεις για τις ενδεχομένως απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.
4. Η έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής Σχεδιασμού, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει ενυπογράφως τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.
5. Η εφαρμογή των προτάσεων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διατυπώνονται στη ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Σε περίπτωση τροποποίησης του προγράμματος, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην κ.υ.α. με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225).

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Αρχή Σχεδιασμού (Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Πελοποννήσου) προβαίνει, εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό της τόπο.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις πράξεις ή αποφάσεις έγκρισης του προγράμματος πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ
Ι. ΜΑΝΙΑΤΗΣ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Α. ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
Ο.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**

Πινάκας Αποδεκτών

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
 - i. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠΕΚΑ κ. Κ. Γιαννακοπούλου
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
 - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος
Κ. Σ. Αλεξιάδη
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
 - iii. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Υδάτων κ. Κ. Τριάντη
Μ. Ιατρίδου 2 & Λεωφ. Κηφισίας, 11526 Αθήνα
 - iv. Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
 - v. Διεύθυνση Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
 - vi. Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα

- vii. Διεύθυνση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιαστικών Περιοχών
Τμήμα Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Θεσσαλονίκης
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
2. Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
- i. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων κ. Σ. Σιμόπουλου
Χαρ. Τρικούπη 182, 10178 Αθήνα
- ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταφορών κ. Ν. Σταθόπουλου
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε, 15669 Παπάγου
3. Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Επενδύσεων (ΕΣΠΑ) κ. Σ. Ευσταθόπουλου
Νίκης 5-7, 10180 Αθήνα
4. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Μ. Κορασίδη
Αχαρνών 2, 10176 Αθήνα
5. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γραφείο Γενικής Γραμματέως Πολιτισμού κ. Α. Μενδώνη
Μπουμπουλίνας 20-22, 106 82 Αθήνα
6. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων
κ. Α. Χριστόπουλου
Ακτή Βασιλειάδη, 18510 Πειραιάς
7. Υπουργείο Εσωτερικών
- i. Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Ι. Ιωαννίδη
Σταδίου 27 & Δραγατσανίου
- ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων
Ευαγγελιστρίας 2 & Μητροπόλεως, 105 63 Αθήνα
8. Περιφέρεια Πελοποννήσου
- i. Περιφερειακό Συμβούλιο
Πλατεία Εθνάρχου Μακαρίου, 221 00 Τρίπολη
- ii. Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Τέρμα Ερυθρού Σταυρού, 221 00 Τρίπολη
(**συν:** θεωρημένο τεύχος ΣΜΠΕ)

Εσωτερική Διανομή

1. ΔΙΠΑ (1 αντ. ΣΜΠΕ)
2. Χρον. Αρχείο
3. Τμήμα Β'
4. Β. Πάτση
5. Κ. Γιαβής

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΠΡΑΞΗ